

F. M.
DOSTOJEVSKIJ
IDIOT

překlad: Tereza Silbernáglová

divadelní adaptace: Blanka Fišerová

Blanka Fišerová – Idiot (divadelní adaptace)

Autorská práva k divadelní adaptaci zastupuje agentura Aura-Pont.

OSOBY

Lev Nikolajevič **Myškin**

Parfen Semjonovič **Rogožin**

Nastasja Filippovna

generál **Jepančin**

Jelizaveta Prokofjevna **Jepančinová**

dcera Aglaja

dcera Alexandra

dcera Adelaida

Gavrila Ardalionovič Ivolgin (**Gaňa**)

Lebeděv

hrabě Afanasij Ivanovič **Tockij**

JEDNÁNÍ PRVNÍ

OBRAZ I.

(smrt a prázdnota)

Rogožin zabil k ránu Nastasju Filippovnu. Scéna je odhalena v momentě, kdy Myškin zůstává s mrtvou Nastasjou a šíleným Rogožinem. Knížeti selhalo tělo a nemůže se ani pohnout. Sedí na okraji postele vedle Rogožina, ležícího na posteli, ve které k sobě Rogožin tiskne mrtvou. Kníže ho drží za ruku, občas ho pohladí po tváři. Nastasji se ani nedotkne, jako by neexistovala.

Z dálky k nim doléhá hluk, za dveřmi se srocují lidé. To vše se míchá dohromady s hudbou, přehlušující samotu, prázdnotu... Všechny postavy, které budou procházet celou hrou, se dobývají dovnitř. Když se objeví v místnosti, hudba utichne. Kníže nepřestává hladit Rogožina, jen se na všechny dívá. Nikdo není schopen slova ani pohybu.

TICHO.

Jako poslední přibíhá Aglája, ona jediná si dovolí jít k mrtvé Nastasje a dotknout se jí, odejde, aniž by se na Knížete podívala. Ihned se vrátí zpět a hodí po něm jeho malý kufr, se kterým přijel. Kníže vstane. Dívá se na ostatní, naposledy.

TMA.

OBRAZ II.

-paralelní děje-

(cesty a vlaky)

Blanka Fišerová – Idiot (divadelní adaptace)

Na scéně zůstává jen Myškin. Právě přijel vlakem do Petrohradu. Zvuky a ruchy nádraží, kolem zmatek, lidé na sebe pokřikují. Je zima a on není dostatečně oblečen. Rogožin, kterému je v patách Lebeděv, do Myškina téměř vrazí.

ROGOŽIN: Zebe to, co? *(vyndává si cigarety, nabízí Myškinovi)*

MYŠKIN: *(cigaretu neodmítne)* Velmi. Už jsem si odvykl.

ROGOŽIN: Z ciziny?

MYŠKIN: Ano, léčil jsem se ve Švýcarsku...

ROGOŽIN: A určitě vás neuzdravili!

LEBEDĚV: *(se jediný zasměje)*

ROGOŽIN: To jste jim zbytečně cpal peníze! A my jim tady pořád věříme.

LEBEDĚV: Věříme, věříme...

ROGOŽIN: A koho tady máte?

MYŠKIN: Nemám žádné příbuzné kromě generálové Jpančinové. Psal jsem jí, ale vůbec mi neodpověděla, tak jsem tady... osobně.

ROGOŽIN: To jsou všechny vaše věci?

MYŠKIN: *(kývne)*

LEBEDĚV: Ale taková příbuzná, jako je generálová Jpančinová, to je teprve terno. Jenom jestli se nepletete.

MYŠKIN: Možná ano, ona skoro není moje příbuzná...

LEBEDĚV: A vy jste?

MYŠKIN: Kníže Lev Nikolajevič Myškin.

TMA. Přesouváme se na jiné místo scény, do salónu Jpančinových.

(nastasja a dohoda)

Blanka Fišerová – Idiot (divadelní adaptace)

Ve druhé části jeviště se ocitáme v domě Jpančinových. Je sice ráno, ale vše se nese ve znamení příprav na večírek pro honoraci. Jpančin má právě obchodní jednání s Tockým a Nastasjou Filippovnou.

TOCKIJ: Ano, je to všechno moje vina.

NASTASJA: Užil jste si a teď vám překážím.

JEPANČIN: Pochopte, než začneme jednat o sňatku, bylo by snad vhodné, abyste... Osud mých dcer je teď ve vašich rukou.

NASTASJA: Pan generál má rád ve věcech pořádek, že? *(K Tockému)* Tak kolik?

TOCKIJ: *(napíše částku na papír a podá ho Nastasje)*

NASTASJA: Už dávno jsem chtěla poznat vaši rodinu trochu blíž, generále. Nudím se tady. *(K Tockému)* A co se týče vaší nabídky... musím si to ještě rozmyslet...

TOCKIJ: Ale, Nastasjo...

NASTASJA: Ty peníze samozřejmě přijímám. Toho Gavrilu si musím rozmyslet...

JEPANČIN: Věděl jsem, že se dohodneme, jste výjimečná žena...

NASTASJA: *(K Tockému)* Tak která to bude? Předpokládám, že ta nejmladší a nejkrásnější.

TOCKÝ: *(mlčky jí podá peníze)*

(cesty a vlaky)

LEBEDĚV: Kníže Myškin? Neznám...

MYŠKIN: Ani se nedivím, knížata Myškinové už dnes nejsou, myslím, že jsem poslední. Nevím, jak se generálová Jpančinová mezi Myškiny dostala. Taky je poslední svého druhu...

LEBEDĚV: *(se rozesměje)* Poslední svého druhu!

ROGOŽIN: Znáte Rogožinovi? Já jsem Parfen Rogožin...

Blanka Fišerová – Idiot (divadelní adaptace)

LEBEDĚV: Snad ne z TĚ rodiny Rogožinů? *(čeká na reakci, a pak vysvětluje Knížeti)* Jeho otec před měsícem umřel a nechal po sobě dva a půl milionu v hotovosti!

ROGOŽIN: Jedeš, ty vráno! *(odhání Lebeděva)* Klepla ho pepka. Ale předtím mě div nezabil. Musel jsem utéct k tetě.

MYŠKIN: Něčím jste ho rozzlobil?

ROGOŽIN: To všechno kvůli Nastasje Filippovně.

(nastasja a dohoda)

Jepančin líbá Nastasje ruku, Tocký se jen motá kolem, už by také nejraději zmizel. Přichází Gaňa. Všichni tři muži čekají na Nastasjinu reakci.

NASTASJA: Dnes večer se rozhodnu.

JEPANČIN: Už dnes večer!

NASTASJA: *(už na odchodu)* Až do svatby si ponechávám právo říct vám NE. A totéž můžete i vy.

GAŇA: *(se nadechuje)*

NASTASJA: Slavím dnes narozeniny. Přijďte mi popřát a vymyslete si nějaké překvapení. Je tady nuda.

(odchází, v průběhu Generálovy repliky stihne dát tajně Gaňovi svoji fotografii, kterou Gavrila zastrčí do desek, kde nosí papíry)

TOCKIJ: *(je zaražený, čeká nějaké komplikace)*

JEPANČIN: No tak vidíte, dneska večer budete volný a... myslím, že Alexandra by byla skvělá manželka. *(Tockého mlčení ho vyprovokuje)*
Ale to snad ne! Že vy jste si myslel na Aglaju! *(Rozesměje se svému vtipu, ale směje se sám.)*

(cesty a vlaky)

LEBEDĚV: Nastasja Filippovna!

Blanka Fišerová – Idiot (divadelní adaptace)

- ROGOŽIN: Kuš, ty vráno! Neříkej, že ji znáš.
- LEBEDĚV: Lebeděv zná... Lebeděv všechny zná!
- ROGOŽIN: Představte si, kníže, taková nádherná žena! Viděl jsem ji jednou, jak nasedala do kočáru - a všechno se ve mně vzňalo. Říkali mi, že není pro mě, že je to kněžna a žije s Tockým. Jenže on prý neví, jak se jí zbavit.
- LEBEDĚV: Řekněte mu o těch náušnicích!
- ROGOŽIN: Mlč! (*ke Knížeti*) Jednou jsem se kvůli ní dostal i do divadla! Já a v divadle. Seděla v lóži... zíral jsem na ni... od té doby jsem nemohl spát, pořád jsem ji měl před očima. A místo toho, abych otci donesl peníze za směnky od dlužníků, utratil jsem je za náušnice. V každé briliant jak ořech!
- LEBEDĚV: Prý jste měl strach předat je sám...
- ROGOŽIN: Šel jsem za ní se Zaljoževem a on shrábnul všechn vděk! Stál jsem tam, nevěděla, kdo jsem... a on, navoněný a upravený fešák, mluvil a mluvil – prý – to vám posílá Parfen Rogožin... Ona se jen usmála a vzkázala poděkování.
- LEBEDĚV: A pak vás otec zbil! (*škololibě se směje*)
- ROGOŽIN: Vyprosil na ní ty náušnice zpátky. Taková hanba, kníže, div před ní neklečel. Já jsem stačil utéct na venkov, jinak by mě dočista zabil.
- LEBEDĚV: Ale teď... miliónek! To bude Nastasja Filippovna koukat!
- ROGOŽIN: Jestli o ní budeš roznášet drby, tak tě zpráskám!
- LEBEDĚV: Zpráskáš, ale nazapudíš!
- ROGOŽIN: Přijď, kníže, vezmu tě s sebou, pojedeme k Nastasje, nacpu ti kapsy penězy!
- LEBEDĚV: Neodmítejte a nepromeškejte!
- MYŠKIN: Přijdu velmi rád. Děkuji vám, že jste si mne oblíbil. Upřímně – vy jste se mi taky zalíbil. A co se peněz týče... nemám u sebe nic.
- ROGOŽIN: (*bere si věci a chystá se k odchodu*) Peníze budou!

Blanka Fišerová – Idiot (divadelní adaptace)

LEBEDĚV: Budou, budou!

ROGOŽIN: A co ženské, kníže? Rád si užíváte?

MYŠKIN: Já... vlastně ženy vůbec neznám.

TMA.

OBRAZ III.

(dcery a perly)

Jepančin se chystá na večírek. Ale neustále ho někdo obtěžuje. Nestačil si ani v klidu vypít kávu. A musí ještě zabalit dárek pro Nastasju Filippovnu (drahé perly). Zrovna ho vyrušily dcery, smějí se, obrátily pracovnu vzhůru nohama.

AGLAJA: Tatínku, tak kterou z nás provdáte? *(bere ze stolu perly a prohlíží si je)*

JEPANČIN: *(chce jí perly vzít)* Dáš to sem! *(Aglája ale dřív stačí hodit perly Alexandře)*

(Honí se.)

ALEXANDRA: Já bych se ani nebránila... *(hodí perly Adeleidě)*

ADELEIDA: Noo... já bych možná... taky...

AGLAJA: Takový dědek. *(Všichni se zastaví. Otec okamžitě vytrhne Adelaidě náhrdelník z ruky.)*

JEPANČIN: Ale no tak! Běžte za matkou, já tady mám důležitou práci.

(Všechny tři vyprsknou smíchy.)

AGLAJA: Stanete se mou ženou, Alexandro? *(napodobuje Tockého)* Se mnou si užijete!

(do toho přichází Gaňa)

ALEXANDRA: *(před ní utíká)* Tatínku, ať mě nechá na pokoji!

ADELAIDA: Vážně si s ním užiješ! *(utíká za nimi)*

Blanka Fišerová – Idiot (divadelní adaptace)

(dívký míjejí Gaňu, smějí se a křičí, Aglája běží jako poslední, zastaví se, Gaňa se na ni dívá – jako by jí chtěl něco říct nebo dát, v ruce neustále svírá desky - jen malý moment, pak dívka odbíhá, aby dohnala sestry)

GAŇA: Kníže Myškin vás žádá o přijetí.

JEPANČIN: Myškin? Neznám.

OBRAZ IV.

(audience)

Gaňa uvede Myškina a sám mizí.

JEPANČIN: V jaké záležitosti přicházíte? Právě teď totiž není vhodná doba...

MYŠKIN: Rád bych se s vámi prostě seznámil.

JEPANČIN: To mě těší, ale nevidím mezi námi dvěma... jak bych to řekl... společnou příčinu.

MYŠKIN: Jsem kníže Myškin a generálová Jepančinová pochází ze stejného rodu. Což pro vás nemusí být ta správná příčina... Ale protože jsem tu několik let nebyl a nemám už žádné příbuzné, chtěl jsem vás poznat. Slyšel jsem, že jste všichni dobří lidé...

JEPANČIN: A to tak... rovnou z vlaku... hned k nám?

MYŠKIN: Ano, byt si můžu najít i večer.

JEPANČIN: Aha... takže nechcete tu bydlet?

MYŠKIN: Nemám přece vaše pozvání. A ani tak bych nezůstal... ze zásady.

JEPANČIN: Myslím, že o příbuzenství nemůže být řeč. I když mne to mrzí...

MYŠKIN: To jsem předpokládal, cítil jsem, že to takhle nějak dopadne. Na dopis jste mi taky neodpověděli. Ale nevádí... Nezlobte se, že jsem vás vyrušil.

(chce odejít)

Blanka Fišerová – Idiot (divadelní adaptace)

- JEPANČIN: Počkejte! Víte, nemám tolik času, ale snad by moje žena ráda viděla svého jmenovce.
- MYŠKIN: Třeba si vzpomene na můj dopis.
- JEPANČIN: A jaké máte plány? Máte nějaký majetek, nebo budete muset nedej bože do zaměstnání? Promiňte, že tak vyzvídám...
- MYŠKIN: Nemám nic. Dlouho jsem se léčil v cizině... peníze na vlak mi musel dát můj lékař, zůstalo mi jen pár drobných. Ale chtěl bych pracovat.
- JEPANČIN: Máte nějaké nadání?
- MYŠKIN: Myslím že ne... navíc jsem ani soustavně nestudoval. Ale přečetl jsem spousty knih...
- JEPANČIN: Takže pravopis znáte... umíte psát bez chyb? Co vaše písmo?
- MYŠKIN: To mám velmi pěkné, snad v tomhle bych mohl mít talent. Dovolte abych vám napsal něco na zkoušku.
- JEPANČIN: Gaňo! Papír!
- GAŇA: *(otvírá složky, ve kterých má kromě papíru také fotografii Nastasji Filippovny, omylem podává Jepančinovi fotku)*
- JEPANČIN: Nastasja Filippovna? To ti poslala sama?
- GAŇA: Ne, dala mi ji, jak odcházela.
- JEPANČIN: Doufám, že se dneska ta „záležitost“ vyřeší. Nechci se dostat do nějaké frapantní situace. Snad sis to nerozmyslel?
- GAŇA: Ne, já jen... Je to tak narychlo...
- KNÍŽE: Tak tohle je Nastasja Filippovna? Je velmi krásná.
- JEPANČIN: Vy ji znáte?
- KNÍŽE: Ano, Rogožin mi o ní vyprávěl.
- JEPANČIN: Á – historka s náušnicemi se šíří. Do toho vášeň a milion – aby z toho nakonec nebyla nějaká kontroverze...

Blanka Fišerová – Idiot (divadelní adaptace)

- GAŇA: Co byste řekl, kníže, je to solidní člověk, ten Rogožin?
- KNÍŽE: Je v něm hodně chorobné vášně... a vůbec, jako by byl nějak nemocný...
- GAŇA: *(paroduje Jpančina)* Aby z toho nebyla nějaká kontroverze...
- JEPANČIN: Nikdo vás, vážený, nenutí, abyste si ji vzal. Ale řekněte to narovinu a hned. Všechno je už domluveno. Najednou, jako byste měl radost, že se objevil ten... člověk... a všechno komplikuje těmi svými miliony. Vyslovte se jasně – ano, nebo ne?
- GAŇA: Chci si ji vzít.
- JEPANČIN: *(trapná pauza)*
- (Kníže mezi tím dopsal, a aby zachránil situaci, podává Jpančinovi papír.)*
- (Jpančin využívá možnosti ke změně tématu)* No to je ovšem nádhera! Gaňo, podívej se, to je talent, co? „Bohabojný opat Pafnutij se vlastnoručně podepsal...“
- KNÍŽE: ... je to podle snímku ze 14. století... ale použil jsem více typů písma, například tady... *(ukazuje Jpančinovi něco na papíře)*
- JEPANČIN: Z toho kouká kariéra! *(míněno vůči Gaňovi, aby ho popíchnul)* Najdu vám nějaké místo v kanceláři. Gaňa se o vás postará, jeho rodina pronajímá pokoje. Doufám, že nemáš nic proti tomu... *(obrací se na Gaňu)*
- GAŇA: Naopak, maminka bude ráda... aspoň se trochu uklidní ten skandál kolem Nastasji.
- JEPANČIN: Tak co, kníže, jste spokojen? „Bohabojný opat...“ *(směje se, ale opět sám)*
- KNÍŽE: Ano, jste velmi laskav. Dostal jsem sice pozvání i od Rogožina, ale...
- JEPANČIN: Radím vám, abyste na něj zapomněl. Držte se naší rodiny. Gaňo, doprovodí knížete k paní generálové. Já mám tolik práce, že nevím, kam dřív. *(vezme perly pro Nastasju a mizí)*

Blanka Fišerová – Idiot (divadelní adaptace)

(chvíle ticha, v další části scény zatím generál vejde do hlavního salónu, kde najde manželku a dcery, vedou spolu rozhovor, my je neslyšíme, pouze vidíme gesta a reakce všech zúčastněných. V popředí probíhá skutečný dialog mezi Gaňou a Knížetem)

GAŇA: Tak vám se tahle žena líbí, kníže?

KNÍŽE: Pozoruhodná tvář! Její osud bude nevšední. Tváří se vesele, a přece strašně trpěla. Úžasný, hrdý obličej. Ale nevím, jestli je dobrá. Kéž by byla...

GAŇA: Vzal byste si ji?

KNÍŽE: Nemůžu se ženit – kvůli nemoci.

GAŇA: A co Rogožin? Vzal by si ji?

KNÍŽE: Ten? Třeba hned, ale za týden by ji možná zabil...

GAŇA: *(velmi šokován)*

TMA. Hudební motivy, který zazníval v prvním výstupu... po vraždě... jen malá připomínka Myškinovy předtuchy

OBRAZ V.

(Generálová a dcery)

JEPANČINOVÁ: Tak když jinak nedáš, já ho přijmu! Ale jestli tady bude slintat nebo se nevhodně chovat... Však víme, co tihle idioti dokážou!

GENERÁL: Vždyť je to skoro ještě dítě. Buď shovívavá, uděláme dobrý skutek.

ALEXANDRA: No tak, mamá...

AGLAJA: Budeme si s ním hrát na slepou bábu...

ALEXANDRA: *(se rozesměje)*

JEPANČINOVÁ: Dobře...

Blanka Fišerová – Idiot (divadelní adaptace)

JEPANČIN:
Jsi úžasná, já už utíkám, nevím, kde mi hlava stojí, běžím k hraběti, a pak to papírování... *(za zády schovává balíček s perlami pro Nastasju)*

JEPANČINOVÁ: Však my víme, kdo je ten hrabě!

(Gavrila uvádí knížete a mizí společně s Generálem. Všechny čtyři ženy knížete dlouho zkoumají. Generálová si dává na čas...)

JEPANČINOVÁ: Kníže, posaďte se tady naproti mně... Vždyť vy nejste takový podivín, jak mi vás vyličili. Vy snad ani nejste tak... nemocný... Co vaše záchvaty?

KNÍŽE: Záchvaty? Mívám je zřídka...

JEPANČINOVÁ: *(K dcerám)* Docela pěkně mluví. Vyprávějte nám něco o sobě. Nesmírně mě zajímáte.

ADELAIDA: Ale to přece nejde, jen tak vyprávět...

AGLAJA: Nic bych neřekla, kdyby mě někdo takhle nutil.

JEPANČINOVÁ: A co je na tom? Chci prostě vědět, jak umí mluvit. O čemkoliv... Třeba... jak se vám líbilo v cizině?

KNÍŽE: První dojem byl velmi silný...

JEPANČINOVÁ: Tak vidíte, už mluví...

ALEXANDRA: *(k Aglaj)* On bude spíš podvodník, než idiot.

AGLAJA: Taky jsem si toho všimla.

KNÍŽE: Pamatuju si, že všechno bylo cizí, a to na mě působilo strašně. Ale pak se to změnilo... dokonce je mi teď smutno. Třeba po hýkání osla na náměstí... to byl takový silný dojem, ten osel mě hrozně překvapil a nějak se mi zalíbil... a přitom se mi v hlavě najednou rozjasnilo...

JEPANČINOVÁ: Osel? To je zvláštní.

KNÍŽE: Od té doby mám osly strašně rád. Nikdy předtím jsem je neviděl.

(dívký se smějí)

Blanka Fišerová – Idiot (divadelní adaptace)

JEPANČINOVÁ: Proč se pořád smějete? Kníže tak hezky vyprávěl o oslu... viděl ho na vlastní oči!

ADELAIDA: Já ho taky viděla.

AGLAJA: A já zase slyšela!

(všechny tři znovu vyprsknou smíchy)

JEPANČINOVÁ: Omluvte je, nemyslí to zle. Jsou jen lehkomyšlné, ztřeštěné a nerozumné...

KNÍŽE: Já bych na jejich místě taky využil příležitosti... ale za toho osla se přimlouvám, je to dobrý a užitečný pomocník.

JEPANČINOVÁ: A vy jste taky dobrý, kníže?

(opět smích) Tak jsem to vůbec nemyslela, věřte mi, kníže, nebyla to žádná...

KNÍŽE: Narážka? Věřím a nepochybuji o tom.

JEPANČINOVÁ: Vidím, že jste vážně dobrý mladík.

KNÍŽE: Někdy i nedobrý.

JEPANČINOVÁ: Ale já jsem vždycky dobrá – a to je moje jediná chyba.

ALEXANDRA: No tak, mamá! Řekněte mi, kníže, jak vlastně lidé přicházejí o rozum? A jak se zase uzdravují?

ADELAIDA: Nechápu, proč se taky nevypravíme do ciziny. Víte, kníže, hledám vhodný námět pro portrét.

KNÍŽE: Přece stačí umět se dívat...

ADELAIDA: Vám se vlastně v cizině otevřely oči.

JEPANČINOVÁ: Ale no tak, co je to za hádanky! Nevšímejte si toho, kníže, a radši povídejte dál...

KNÍŽE: Máte pravdu. Tam jsem byl šťastný.

AGLAJA: Vy umíte být šťastný?

ALEXANDRA: Po čem toužíte? Kam vás to táhne?

Blanka Fišerová – Idiot (divadelní adaptace)

KNÍŽE: Měl jsem tolik snů a přání... ale velký život můžete prožít i ve vězení.

AGLAJA: To píšou v každé dětské čítance.

ADELAIDA: Kníže hezky filozofuje...

ALEXANDRA: ...a přišel nás poučit.

KNÍŽE: Neměli bychom život promarnit.

AGLAJA: Vy si myslíte, že dokážete žít rozumněji?

KNÍŽE: Ano a věřím tomu. A nechtěl jsem vás poučovat... Žil jsem míň než ostatní, nemám tolik zkušeností...

AGLAJA: Co se pořád omlouváte?! Před chvílí jste řekl, že jste byl šťastný – žil jste daleko víc než jiní. Proč si za tím nestojíte? No tak, nestyďte se!

JEPANČINOVÁ: *(vůbec nechápe situaci)* Kníže vypráví krásně, ale trochu smutně.

ADELAIDA: Byl jste vůbec někdy zamilovaný?

KNÍŽE: Ne, to ne... byl jsem šťastný jinak. Většinu času jsem tam... v cizině... trávil s dětmi. Dětem se může říct všechno, všemu rozumí.

AGLAJA: Ale jak to bylo s tou láskou?

KNÍŽE: Políbil jsem dívku z vesnice... Ne, nesmějte se, udělal jsem to ze soucitu, byla vážně nemocná, umírala...

(dlouhá pauza)

Neumím být s dospělými. Ale chci to zkusit. Nevím, proč mě všichni pokládají za idiota. Byl jsem dlouho nemocný, ale řekněte, jaký jsem já idiot, když si tohle všechno uvědomuju.

JEPANČINOVÁ: Nezlobte se, kníže... moje dcery to tak nemyslí, i když si vás dobírají. Oblíbily si vás...

KNÍŽE: Taky jsem to poznal... z jejich tváří...

JEPANČINOVÁ: A co jste z nich vyčetl?

Blanka Fišerová – Idiot (divadelní adaptace)

KNÍŽE: Vy, Adelaido, máte tak šťastnou tvář, ze všech tří nejmilejší. Taková hodná sestra. Dovedete včas poznat lidské srdce... Vy, Alexandro, máte taky nádhernou tvář, ale něco vás trápí, nejste tak veselá. A z vašeho obličeje (*obrátil se na Jpančinovou*) jsem se dozvěděl, že jste naprosté dítě – úplně ve všem. Nezlobíte se doufám, že vám to říkám, přece víte, co pro mě děti znamenají.

JEPANČINOVÁ: Neřekl jste nic o Aglaje.

KNÍŽE: Snad později. (*Pauza. K Aglaje*) Jste neobyčejně krásná.

JEPANČINOVÁ: A co její povaha?

KNÍŽE: Krása je hádanka. (*Pauza*) Jste téměř tak krásná jako Nastasja Filippovna – i když se jí vůbec nepodobáte.

JEPANČINOVÁ: Jako kdo? Která Nastasja? Kde jste ji viděl?

KNÍŽE: Na fotografii... Gavrila ji ukazoval vašemu muži...

JEPANČINOVÁ: GAŇO!!!

TMA.